

Rolfsted Kirke

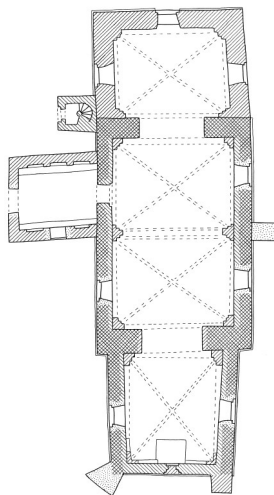
Historie - Arkitektur - Inventar

Historie

Den oprindelige romanske kirke fra omkring år 1200, blev - senest da reformationen slog igennem i Danmark i 1536 - Kronens ejendom. Efter 1686 solgtes kirken videre og ejerskabet endte hos Johan Caspar von Körbitz til Hellerup. Fra 1778 blev kirken knyttet til Ravnholt Gods, som ejede den indtil overgangen til selveje i november 1912. Kirken var fra reformationstiden et anneks til Rønninge Kirke med fælles præster, men i 1992 blev Rolfsted Sogn udskilt som selvstændigt med egen præst.

Rolfsted og Ferritslev har været fælles kirkesogn siden Ferritslev Kirke efter kongelig forordning blev nedbrudt i sidste fjerdedel af 1500-tallet.

Bygningen

Den første bygning bestod af skib og kor og var opført af granitkvadre. I middelalderen (formentlig omkring år 1400) udførtes store ændringer. Således erstattedes en del af kampestensmurene med tegl, ligesom korets gavl blev fornyet med tegl. I senmiddelalderen blev tårn og våbenhus opført, og kor og skib blev forsynet med krydshvælvinger. Adgang til tårnet var oprindelig via en fritliggende trappe som dog, ligeledes i middelalderen, blev erstattet af et trappehus. Vinduerne er fladbuede, og har afløst de oprindelige romanske. På kirkens nordside ses endnu sporene efter en "kvindedør", formentlig tilmuret i slutningen af middelalderen. I øvrigt er der på kirken gennem de mange år udført en række store vedligeholdelsesarbejder (ved et syn i 1665 blev tilstanden betegnet som "brøstfældig"). Således udførtes i årene 1819, 1883, 1957 og 1973 væsentlige forbedrings- og reparationsarbejder, overvejende af sikkerhedsmæssig art. Sidst, i 2008-2009, ledede Havsteen-Mikkelsens tegnestue, Ærøskøbing ved arkitekt Steffen Pedersen en omfattende restaurering af kirkens indre, hvorved især alterparti og prædikestol blev bragt tilbage til det, man formoder er tæt på det oprindelige udseende.

Ved korets sydøsthjørne ses en romansk gravsten i 2 dele. På gravstenen, der her er genanvendt som sokkelsten, anes ansigter og resterne af et kors, indhugget i relief. Ved skibets nordøstre hjørnesokkel ses en hjørneknop med udhugget hoved.

Til slut kan det nævnes, at Rolfsted og Ellinge Kirker ifølge sagnet og på grund af deres indbyrdes store lighed er opført samtidig af nedrevet materiale fra Tvevad Slot. Der er intet historisk belæg for denne påstand, men det er en kendsgerning, at Tvevad Slot eksisterede i første halvdel af 1200-tallet, hvor det er nævnt i ”Kong Valdemars Jordebog”.

Omgivelser

Allerede ved biskop Jacob Madsens visitats i 1590 omtales den daværende kirkegård som ”passende stor”, og som sådan henlå den da også i flere århundreder. Første udvidelse skete i 1965, da den eksisterende kommuneskole var flyttet til nye bygninger, og den gamle legeplads nord for skolen blev inddraget til kirkegården. I 1993 udvidede man yderligere med en annekskirkegård vest for kirken. Den er anlagt todelt med det nordlige afsnit græsklædt og det sydlige som en skovkirkegård med plads til urne- og kistebegravelser. Den nye kirkegård er som den gamle afgrænset af markstensdiger mod nord. Syren- og bøgehække afgrænser de øvrige sider.

Et kapel ved kirkegårdens nordøstlige hjørne blev opført i 1925 og i 1962 udvidet med toilet samt redskabs- og fyrrum. En helt ny bygning med toilet- og graverfaciliteter afløste i 1990 den oprindelige kapelbygning.

Kirkens Indre

En væsentlig del i kirkerummet er altertavlen fra 1596. Det er en såkaldt katekismusaltertavle, benævnt sådan på grund af tavlens markante udsmykning med skriftsteder. De omkranser det centrale maleri fra o. 1850, hvor Jesus velsigner brødet. Maleriet tillægges J.L. Lund (1777-1867). Bag maleriet anes rester af den oprindelige katekismustavle med citater fra dåbens og nadverens indstiftelsesord. Skikken med katekismusaltertavler stammer fra tiden efter reformationen, hvor man - i lyset af bogtrykkerkunstens opfindelse - tilskyndede menighederne til at lære at læse, ikke bare i bøger men, som det ses, også på altertavler. Ved renoveringen i 2008-2009 blev tavlen forsynet med nye skriftsteder, alle fra Johannesevangeliet.

Det oprindelige alterbord, som ikke er direkte synligt fra kirkerummet, er muret af romanske kvadre i den senere middelalder. I østvæggen ses til højre for alter og alterbord omridset af en tilmuret niche.

Bordet er dækket af et alterbordspanel. Ved renoveringen i 2008-2009 flyttede man panelet en meter mod vest og tilføjede nye panelstykker mod øst.

Prædikestolen er fremstillet af samme mester som altertavlen. Den er opbygget af et panelværk (underbygning) med kurv, der er sammensat af tre rigt udsmykkede arkadefag. I det midterste ser man året 1593 udskåret. Prædikestolen var oprindeligt opsat som en lektorieprædikestol foran eller bag korbuen, (lektor = underviser), en skik, der bredte sig efter reformationen i 1536. I dag er stolen opsat ved kirkens sydvæg. Ved den sidste restaurering fjernedes et opgangspanel, som blev erstattet af en trappe med messinggelænder.

Den rige staffering er her, ligesom på altertavle og –alterbordspanel, udført af konservator Bent Jacobsen.

Biskop Jacob Madsen oplyser efter sin visitats i 1590, at granitdøbefonten, efter tidens skik, stod i tårnrummet. Den blev først senere anbragt på den nuværende placering ved korbuens nordre side. Den rubriceres i en særlig fynsk gruppe af døbefonte, der efter deres udsmykning kaldes arkadefonte.

Dåbsfadet i messing fra 1500-tallet er skænket af Carsten Markdanner og hustru til Rønninge Søgård i 1613. I fadet ses aftegninger af syndefaldet. Alterkanden fra 1836 er oprindeligt skænket til Rønninge Kirke af Johann Caspar de Mylius til Rønninge Søgård.

De to alterstager er anskaffet omkring år 1590. De er fremstillet af messing og er 39,5 cm høje.

Den håndsmedede, 36 cm. høje syvarmede stage af hamret messing stammer fra Hudevad Smedje. Den er fremstillet i 1957 og bærer mesterstempel.

Altersølvet, bestående af kalk og disk, mener man er fremstillet af sølvsmed Simon Matthiesen fra Odense og skænket kirken af sognepræst Otto Rasmussen i 1679.

Ved elektrificeringen af kirken i 1926 skænktes fra to gårde i Kappendrup de to ens lysekroner, ligeledes fremstillet i Hudevad Smedje af kunstsmed Hans Rasmussen. Giverne var H.P. Nielsen og hustru, Bylodgaard, hvis krone hænger i kirkernes vestfag, og Niels Knudsen og hustru, Korsgaard, hvis krone hænger i østfaget.

Begge familier er nævnt med en indskrift på kronerne.

Kirkeskibet, Saga af Rolfsted, en tremastet bark, er skænket i 1994 af Inger Obel, Nyborg.

Det oprindelige orgel var et relativt enkelt instrument uden mulighed for koncertudfoldelse. Det var placeret umiddelbart inden for kirkedøren til venstre. Det nuværende orgel, opsat ved vestgavlen, er leveret af orgelbyggerfirmaet Marcussen & Søn i 1969. Orglet har 10 stemmer, to manualer og pedal, og er således særdeles velegnet, også til koncertopførelser.

Kirken har to klokker, som snart i seks århundreder har udmålt menighedens tid. Den mindste og her viste er den ældste fra slutningen af 1300-tallet. Den skyldes klokkestøber Olaus Hinrici Kege. I toppen ses teksten "ave maria gracia plena" (Hil Maria, fuld af nåde). I samme linje ses mesterens segl indhugget. En eventuel giver kendes ikke.

Den anden klokke er fra 1573 og støbt i mester Heinrich Trams værksted. På den nævnes klokkemesteren, årstallet samt giverne Erick Hardenberrig til Ferritslevgaard og Hans Serrensen, formentlig kirkeværge ved Rolfsted Kirke. Endvidere indskriften "verbum domini manet in eternum" (Herrens ord forbliver i evighed).

En sandsynlig teori er, at klokken på grund af Erick Hardenberrigs bopæl i Ferritslev sogn først er skænket til og ophængt i Ferritslev Kirke, og siden, ved dens nedlæggelse sidst i 1500-tallet overført til Rolfsted Kirke, som sammen med Rønninge Kirke ifølge kongelig forordning af 1555 skulle overtage inventar m.v. Begge klokker har siden 2002 været ophængt i en nyere slyngbom. Der er automatisk ringning.

Tekst og layout: Tom Møller Pedersen 2018
Fotos: Arnold Mikkelsen